

КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно

22 березня 2007 року

№11 (2787)

Ознайомлення з експозицією розробок наукового парку "Київська політехніка"

Візнє засідання Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України спільно з Консультативною радою з питань інформатизації при Верховній Раді України та представниками Міносвіти і науки України відбулося 12 березня в НТУУ "КПІ".

Перед початком засідання присутні ознайомилися з експозицією Державного політехнічного музею при НТУУ "КПІ", де представлено зразки техніки й технологій, що протягом десятиліть створювалися в Україні, зокрема в Київському політехнічному. Далі гостям докладно розповіли й продемонстрували розробки, виконані разом із підприємствами-партнерами на базі наукового парку "Київська політехніка": унікальні антенні комплекси, цифрові телевізійні системи, енергозберігаючі технології в дії, радіаційностійка робототехніка, комплекс засобів обчислювальної техніки у захищеному виконанні, зразки виробів, отриманих за допомогою вакуумної електронно-променевої технології та ін. Ректор НТУУ "КПІ" М.З.Згуровський та проректор з наукової роботи М.Ю.Ільченко давали пояснення. Присутні висловили задоволення поточним станом справ на виконання Закону України "Про науковий парк "Київська політехніка" – поєднанням зусиль взаємозацікавлених учасників інноваційного середовища, які дають плідні результати і зиск для держави. "Ми сповнені великої пошани до нашої науки, до всього побаченого і почутого тут. Нам є чим пишатися, є з чим іти в Європу", – підсумувала голова Комітету з науки і освіти Верховної Ради К.Самойлик.

Відкриваючи засідання, що проходило в залі адміністрації університету академік М.З.Згуровський

висловив упевненість, що результати обговорення сприятимуть подальшому формуванню інформаційного суспільства в Україні, зокрема в науці й освіті. "Хоча українська нація вважається освіченою, – продовжував він, – освіченість сягає 93%, країна займає невисокі місця у сфері інформаційних технологій: 62 місце (зі 104-х) за кількістю інтернет-хостів, 85 – за кількістю користувачів інтернетом, 55

за кількістю сертифікованих програмістів (після США, Індії та Росії), та це не сприяє становленню її як інформаційного суспільства".

Перший проректор НТУУ "КПІ" Ю.І.Якименко ознайомив присутніх з діяльністю Асоціації державних установ URAN, яку він очолює. Асоціація налічує 40 засновників – державних навчальних закладів та НДІ, має близько 100 тис. користувачів, здатна інтегруватися до міжнародних глобальних мереж. А.Г.Наумовець – віце-президент НАН України у своєму виступі поінформував про

діяльність НАН України в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що здійснюється за напрямками: комп'ютерні ресурси, програми, мережі, під'єднання до глобальних мереж. А.В.Кудін – директор Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України розповів про створення і впровадження унікального обладнання і програмного забезпечення для навчання дітей з вадами слуху і зору та про розробку ІТ програмних засобів, що стосуються природничих і гуманітарних дисциплін. Ректор НТУ "ХПІ" Л.Л.Товажнянський, який долучився до розмови в режимі телеконференції, поділився напрацюваннями свого університету щодо створення сегменту мережі URAN у Харківському регіоні та забезпечення доступу молоді до вищої освіти.

В обговоренні взяли участь народні депутати В.П.Заблоцький та Ю.І.Єхануров, директор Інституту програмних систем НАН України П.І.Андон, директор Центру суперкомп'ютерних обчислень А.І.Петренко, директор Інституту теоретичної фізики НАН України А.Г.Загородній та директор Інституту інформаційних технологій і засобів навчання АПН України В.Ю.Биков. Після всебічного обміну думками було прийнято відповідне рішення.

Н.Вдовенко

Засідання Комітету Верховної Ради в НТУУ "КПІ"

– за кількістю телефонних ліній тощо. Україна має гарну систему загальної освіти, потужну фундаментальну освіту, та відсутність державної політики, спрямованої на пріоритетний розвиток інформаційних технологій, розпорощеність коштів, що виділяються на розвиток інформаційного суспільства, призводять до виникнення вітчизняних проектів, які конкурують між собою на міжнародній арені, а мали б бути партнерськими".

У доповіді "Про хід виконання державної програми "Інформаційні та комунікаційні технології в освіті та науці на 2006–2010 рр." перший заступник міністра освіти і науки А.М.Гуржій зокрема зазначив: "Україна займає четверте місце у світі

Виступає Н.О.Сергєєва

Семінар-нарада УВ СЦД

6 березня в НТУУ "КПІ" відбувся семінар-нарада Українського відділення Світового центру даних (УВ СЦД), присвячений питанням розвитку та взаємодії.

На ньому були присутні: академік НАН України, ректор НТУУ "КПІ" М.З.Згуровський; академік НАН України, директор Центру аерокосмічних досліджень Землі НАН України В.І.Лялько; академік НАН України, директор Інституту геологічних наук В.М.Шестопалов; академік НАН України, директор Інституту геофізики ім. Суботіна В.І.Старостенко, його заступник з наукових

питань к.ф.-м.н. О.В.Кендзера та вчений секретар О.В.Легостаєва; директор Російського відділення СЦД за напрямом "Фізика твердої Землі" к.ф.-м.н. Н.О.Сергєєва; директор УВ СЦД к.т.н. М.В.Дідковська; заступник директора ПІСА з наукової роботи проф. Н.Д.Панкратова; завідувач кафедри САПР проф. А.І.Петренко та інші.

Семінар відкрив М.З.Згуровський, розповівши про сучасні інформаційні технології в КПІ. Директор Російського відділення СЦД Н.О.Сергєєва поділилася досвідом роботи щодо підтримки інформаційного забезпечення наукових досліджень.

Співробітники УВ СЦД Д.А.Аброськін, Б.В.Яковлев, М.С.Савченко, Д.О.Прилуцький та І.А.Поркалов продемонстрували портал УВ СЦД, інтерактивну систему обміну даними з сонячно-земної фізики SPIDR, можливості доступу до інших відділень СЦД та принципи структуризації інформації на прикладі бази даних індикаторів сталого розвитку. На завершення семінару проф. А.І.Петренко зробив доповідь на тему "Суперкомп'ютер в СЦД: нові можливості в обслуговуванні та міжнародній кооперації".

У ході дискусії було визначено шляхи подальшого розширення співробітництва та підписання двосторонніх угод.

Інф. "КПІ"

Меморіальну дошку М.А.Павловському – відкрито

15 березня 2007 р. в урочистій обстановці було відкрито меморіальну дошку видатному вченому, громадському та політичному діячу Михайлові Антоновичу Павловському.

Михайло Антонович Павловський увійшов в історію Київської політехніки як фундатор української школи гіроскопістів, як видатний учений в галузі механіки, як перший декан факультету авіаційних та космічних систем (ФАКС) КПІ. А в історії України він залишив слід як полум'яний борець за справедливість, як видатний політичний та громадський діяч.

Урочистості з нагоди відкриття меморіальної дошки відкрив ректор НТУУ "КПІ" академік М.З.Згуровський. Зі спогадами про М.А.Павловського виступили: народні депутати О.В.Турчинов та О.Г.Білорус, декан ФАКСу проф. А.В.Збруцький, доцент Є.С.Щербина. Зі словами вдячності до присутніх звернувся син М.А.Павловського А.М.Павловський.

Меморіальну дошку встановлено на фасаді корпусу ФАКС (№28).

Інф. "КПІ"

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 Законодавці в НТУУ "КПІ"

В Українському відділенні Світового центру даних

2 ФПМ приймає гостей з Японії

В.М.Писаренку – 60!

На засіданнях...

3 Факультету менеджменту та маркетингу – 15 років

4 Студенти – дітям-сиротам

Писали листи запорожці...

ВІТАЄМО!

Володимиру Миколайовичу
Писаренку – 60!

В.М.Писаренко народився 18 березня 1947 року в м. Києві. Після закінчення із золотою медаллю київської середньої школи №51 вступив на механіко-технологічний (нині – інженерно-фізичний) факультет КПІ за спеціальністю “Фізика металів”.

Після закінчення з відзнакою інституту в 1971 р. був залишений на кафедрі для роботи інженером. У 1973-1976 рр. навчався в аспірантурі, у 1977 р. успішно захистив кандидатську дисертацію.

З 1976 року – асистент, старший викладач, доцент, і, по сьогоднішній день, професор кафедри металознавства та термічної обробки ІФФ НТУУ “КПІ”.

За роки роботи в НТУУ “КПІ” брав активну участь у діяльності громадських організацій, виконував адміністративну роботу: був членом комітету комсомолу КПІ, профформом кафедри, членом профбюро факультету, протягом 18 років був головою профбюро ІФФ, головою робочої групи з металознавства при Міністерстві освіти і науки України з розробки державних стандартів освіти, членом президії Асоціації “Вища металургійна освіта України”, заступником голови вченої ради ІФФ, членом Вченої ради НТУУ “КПІ”, членом Спеціалізованої ради із захисту дисертацій.

У 1983–2000 роках – заступник завідувача кафедри МТО ІФФ.
У 1981–1983 рр., 1988–2000 рр., з 2001 р. по нинішній час – заступник, перший заступник декана ІФФ НТУУ “КПІ”. У 2000–2001 рр., 2005 р. виконував обов’язки декана цього факультету.

Як викладач, професор В.М.Писаренко, безперечно, висококваліфікована та ерудована особистість, його вирізняє принципність і, одночасно, чуйне ставлення до студентів, він завжди переймається їхніми проблемами.

На посаді декана, заступника декана факультету відповідально та вимогливо ставиться до дорученої справи, користується заслуженою повагою співробітників і студентів.

Як провідний викладач кафедри, зберігає та продовжує кращі традиції металознавців Київської політехніки, докладає багато зусиль до розвитку факультету.

Професор В.М.Писаренко – автор і співавтор більше 80 друкованих праць, у тому числі першого українського підручника “Металознавство”, його другого переробленого і доповненого видання, трьох навчальних посібників, 7 авторських свідоцтв, патенту України, нагороджений знаком “Ізобретатель СССР”.

Підготував кандидата технічних наук. Керівник держбюджетних та госпдоговірних науково-дослідних робіт, у тому числі спільної НДР відповідно до Міжурядової українсько-болгарської угоди.

У 2004 р. отримав почесне звання “Заслужений викладач НТУУ “КПІ”.
Тож побажемо шановному Володимиру Миколайовичу ще довгих років творчої праці, здоров’я та успіхів.

Ю. Москаленко

На засіданні Вченої
та адміністративної рад

Березневе засідання Вченої ради, яке відбулося під головуванням ректора університету академіка НАН України М.З.Згуровського, було розпочато привітанням із ювілейними днями народження директора науково-технічної бібліотеки НТУУ “КПІ” В.Г.Дригайла та завідувача кафедри телекомунікаційних систем професора С.І.Буніна.

Із звітної доповіддю про роботу навчального напрямку університету в 2006 році виступив перший проректор, член-кореспондент НАН України Ю.І.Якименко.

У доповіді було наведено кількісні та якісні показники навчального процесу, починаючи від планів та результатів прийому на перші курси до випуску фахівців. При обговоренні доповіді, проекту рішення розглядалися конкретні заходи щодо підвищення якості підготовки випускників університету та пов’язані з цим головні завдання на 2007 р. Зокрема, йшлося про необхідність розробки у місячний термін критеріїв відбору бакалаврів для продовження навчання за програмами підготовки магістрів і, особливо, про необхідність напрацювання кваліфікаційних вимог та критеріїв, що визначатимуть зміст і рівень підготовки магістрів. При цьому потрібно терміново визначити, який процент магістрів потрібно готувати за кожною із 125 ліцензованих спеціальностей. Серед заходів щодо поліпшення підготовки студентів з іноземних мов – введення вступного випробування на перші курси з іноземної мови, збільшення кількості годин у навчальних планах на вивчення іноземних мов, впровадження системи стимулювання студентів та викладачів за високі результати у володінні іноземною мовою тощо.

Інституту моніторингу якості освіти спільно з кафедрами було рекомендовано проводити аналіз результатів моніторингу і заслуговувати звіти завідувачів кафедр із цього питання на засіданнях вчених рад. Кадрове забезпечення кафедр базуватиметься на нових навчальних планах підготовки бакалаврів та магістрів.

Звітну доповідь Ю.І.Якименка було взято до відома.
Друге питання порядку денного присвячувалося аналізу успішності студентів та навчально-виховної роботи в університеті в осінньо-зимовому періоді 2006/2007 навчального року за доповіддю проректора з науково-педагогічної роботи (навчально-виховна робота) доцента Г.Б.Варламова.

При обговоренні доповіді у виступі ректора університету М.З.Згуровського було висловлено побажання кількісні показники результатів навчання пов’язувати з оцінкою залишкових знань студентів, особливу увагу приділяти вирішенню найбільш болючих проблем у навчально-виховній роботі. Інформацію проректора Г.Б.Варламова було взято до відома.

На здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки 2007 р., за представленням заступника проректора з наукової роботи професора С.О.Воронова та декана ТБФ професора С.М.Письменного, було висунуто дві роботи, які виконувалися за участю співробітників НТУУ “КПІ”.

На початку засідання адміністративної ради, яке відбулося 15 березня, було розглянуто питання приймальної комісії. За виступом професора Ю.І.Якименка до затвердження були представлені Правила прийому до НТУУ “КПІ” в 2007 році. Щодо змін, порівняно із минулим роком, доповідцем було відзначено збереження принципу поповнення контингенту абітурієнтів за рахунок осіб, що навчаються у системі довузівської підготовки, кількість яких при зарахуванні може досягти 60% від плану прийому. На заочну форму навчання приймаються виключно громадяни, які працюють за фахом. І, насамкінець, щодо перехідного етапу від підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем (ОКР) бакалавра до ОКР магістратури, цього року буде продовжуватись підготовка спеціалістів для всіх, хто успішно склав бакалаврський іспит. Перехід до навчання за програмою магістерської підготовки здійснюватиметься за конкурсними умовами, що включатимуть як фахові іспити, так і іспит з іноземної мови на базі результатів роботи фахових комісій навчальних підрозділів, до складу яких включатимуться також викладачі кафедр іноземних мов.

На часі, за виступом ректора університету М.З.Згуровського, є відновлення статусу інженера, що, можливо, відбуватиметься вже після отримання випускником університету ступеня магістра наук за певною галуззю знань, сьогодні ця модель знаходиться у стадії обговорення.

За доповіддю начальника департаменту економіки і фінансів Л.Г.Субботіної було проаналізовано результати економічної та фінансової діяльності НТУУ “КПІ” за минулий рік. У доповіді було детально розглянуто виконання плану надходжень до бюджету університету в 2006 р. та структуру витраток бюджету порівняно з минулим роком, включаючи структуру використання спеціального фонду. Йшлося також про динаміку фінансування НТУУ “КПІ” за останні 5 років, виконання фонду держбюджету на підготовку кадрів, обсяги фінансування НДР; цікаві дані було представлено щодо динаміки зміни посадових окладів науково-педагогічного та навчально-педагогічного персоналу за останні роки; детально було розглянуто витрати за споживання тепло-, водо- та електропостачання за 2006 р., виконання плану проведення ремонтно-відновлювальних робіт по об’єктах університету, індекс розвитку підрозділів тощо.

Було визнано, що бюджет університету в 2006 р. у цілому виконано, його можна характеризувати як бюджет розвитку. Увагу присутніх також було привернуто до заходів щодо покращення бюджетних показників.

Після обговорення за доповіддю Л.Г.Субботіної було затверджено бюджет на 2007 рік, а також заходи щодо вдосконалення системи енергозбереження в університеті.

Ю. Москаленко

ФІМ ПРИЙМАЄ ГОСТЕЙ З ЯПОНІЇ

Нещодавно факультет прикладної математики та Центр електронної освіти (ЦЕО), який працює на базі кафедри спеціалізованих комп’ютерних систем ФІМ, відвідали поважні гості з Японії: другий секретар Посольства Японії в Польщі пан Акахіко Сато та другий секретар Посольства Японії в Україні пан Даісуке Мінаміно.

Метою візиту стало підведення підсумків роботи з виконання проекту “Передача інформаційних технологій в Україну” Програми розвитку ООН в Україні, про який “Київський політехнік” вже розповідав у номері від 18 січня 2007 р. Результатом виконання проекту стала розробка дистанційних курсів, які входять до складу бакалаврської програми «Комп’ютерні науки». Спонсорами проекту виступили уряд Японії та Японська агенція з міжнародного співробітництва (JICA).

Під час зустрічі відбувся телеміст між ЦЕО та Польсько-Японським інститутом інформаційних технологій (ПЯІТ), м. Варшава. З польської сторони в ньому взяли участь ректор ПЯІТ проф. Новаккі, завідувачі кафедр проф. Банаховські та проф. Тохо, а також представник JICA в Польщі пан Манабе. Наш університет представляли начальник управління міжнародних зв’язків НТУУ “КПІ” проф. Б.А.Циганок, завідувач кафедри спеціалізованих комп’ютерних

систем проф. В.П.Тарасенко, директор ЦЕО доцент Є.С.Сулема, представники студентства. На зустрічі також був присутній спеціаліст економічного відділу Посольства Японії в Україні пан Віктор Борисюк.

Під час телемісту пані Сулема розповіла про спільну роботу ЦЕО та партнерських університетів: в проєкті окрім ПЯІТ та НТУУ «КПІ» також брали участь фахівці Національного університету «Львівська політехніка» та Одеського національного політехнічного університету. В результаті тісної співпраці було розроблено та адаптовано до вимог

української вищої школи 47 дистанційних курсів: 30 курсів було створено в ПЯІТ та надано для локалізації українським партнерам, решту курсів було розроблено українськими фахівцями.

Одним з етапів виконання проекту стала підготовка пілотної групи студентів, які з 20 березня по 20 трав-

ня 2006 р. вивчали курс “Реляційні бази даних” за дистанційною технологією навчання. Навчальний процес відбувався через систему “Edu”, яку було розроблено фахівцями ПЯІТ та локалізовано колегами з Львівської політехніки. Учасники пілотної групи, які були присутні на зустрічі, мали можливість поділитись своїми враженнями від тестування системи. Студент четвертого курсу Микита Скребець продемонстрував японським гостям систему “Edu” в роботі та розповів про власний досвід дистанційного навчання у пілотній групі. За його словами, система “Edu” є зручною в користуванні, а сама технологія дистанційного навчання дає студентам можливість отримувати знання у зручному для себе темпі та у зручний час. Своїми думками щодо дистанційного навчання також поділились студенти ФІМ Валентин Радчук та Віталій Степаненко, а голова студентської ради ФІМ Дмитро Комісар висловив сподівання, що впровадження дистанційного навчання на ФІМ дозволить студентам НТУУ «КПІ» здобути якісну та ґрунтовну освіту в галузі інформаційних технологій.

Японські гості пан Сато та пан Мінаміно не приховували свого задоволення від результатів роботи. У свою чергу проф. Б.А.Циганок подякував усім учасникам проекту за плідну співпрацю, без якої успішне виконання проекту було б неможливе. Залишається додати, що на ФІМ планується з 2007/2008 навчального року розпочати підготовку студентів НТУУ «КПІ» за очно-дистанційною формою навчання на контрактній основі з отриманням другого диплома про вищу освіту в галузі інформаційних технологій.

Є.Г. Станішевський,
студент 4-го курсу ФІМ

УВ СЦД є складовою частиною системи Світових центрів даних, яка створена та підтримується Міжнародною радою з науки (ICSU). Діяльність УВ СЦД координується комісією Міжнародної ради з науки.

Міжнародна рада з науки – це найстаріша неурядова організація, створена 1932 р. внаслідок об’єднання Міжнародної академічної асоціації (IAA, 1899–1914) та Міжнародної дослідницької ради (IRC 1915–1931). До неї входять 107 національних об’єднань науковців та 29 міжнародних наукових організацій.

На сьогоднішній день існує 52 Світових центри даних у 12 країнах: США, Японія, Росія, Франція, Китай, Данія, Індія, Німеччина, Бельгія, Нідерланди, Чехія, Великобританія.

УВ СЦД створено з метою обробки, накопичення і збереження наукових даних, забезпечення доступу до них широкого кола освітян і науковців України відповідно до Державної цільової програми “Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці” на 2006–2010 рр., Рішення президії НАН України, Міністерства освіти і науки України та Геофізичного центру Російської академії наук (РАН) від 3 квітня 2006 р., Угоди між Геофізичним Центром РАН і ПІСА НТУУ “КПІ” від 17 травня 2006 р.

Українське відділення СЦД забезпечуватиме доступ до світових і національних даних з таких напрямків:

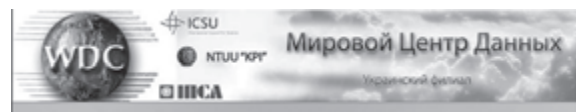
- фізика твердої Землі (сейсмологія, гравіметрія, геомагнетизм, геотерміка, сучасні суви платформ, морська геологія та геофізика, літодинаміка, топографія, дані по екосистемах, геологічні ризики та ін.);
- сонячно-земна фізика (сонячна активність і міжпланетне середовище, астрономія, космічні промені, іоносферні, геомагнітні явища та ін.);
- океанографія;
- економічна географія;
- енергетична безпека;
- технології інформаційного суспільства (аспекти розвитку технології суспільства знань; розвиток інформаційного середовища; дистанційне навчання; розвиток електронних колекцій і бібліотек та ін.).

У базах УВ СЦД збиратиметься інформація про інші центри даних і власників даних, про актуальні набори даних і бази даних. Відповідно до структури взаємодії Українського відділення СЦД з регіональними організаціями в реальному режимі часу будуть доставлятися первинні вихідні дані, оброблятися спеціально розробленими програмними модулями та надаватися користувачам у візуально доступній формі.

Для забезпечення функціонування УВ СЦД виникла необхідність у створенні відповідної технічної бази, що була успішно реалізована шляхом створення Центру суперкомп’ютерних обчислень (технічні характеристики кластеру: 168-процесорний суперкомп’ютер, 168 Gb оперативної пам’яті, 20 Tb архів-

ної пам’яті) та підключення УВ СЦД до української наукової мережі URAN.

Створення єдиного центру даних дозволить українським науковцям отримувати своєчасний доступ до світових даних у різноманітних галузях науки. Дослідження таких об’єктів, як тектонічні платформи, океани, сонячна активність, космічні промені та інші неможливо здійснити зусиллями лише однієї країни, проте ці об’єкти мають великий вплив

Українське
відділення СЦД

на всі прояви життя, тому об’єднання зусиль та обмін інформацією при таких дослідженнях є необхідною умовою для отримання унікальних результатів світового масштабу. З організацією УВ СЦД український користувач отримуватиме доступ до даних, зібраних науковцями із США, Росії, Європи, Австралії, Китаю, Японії та ін. На базі цих даних можна розвивати науковий базис, здійснювати глобальні дослідження, обґрунтовувати моделі, прогнозувати ризики, передбачувати катастрофи та ін.

Своєчасне отримання даних, наприклад з сейсмології, дозволяє попередити катастрофу і вжити необхідних заходів. Хоча Україна і не знаходиться в сейсмічно-активному районі, але такі дані є надзвичайно важливими та актуальними через велику кількість наявних історичних пам’яток і технологічно небезпечних об’єктів, які можуть бути пошкоджені при проходженні через них хвиль від епіцентру землетрусу.

Знаходячись на шляху до інформаційного суспільства, ми знаємо, що найдорожчим товаром на сьогодні є інформація, і саме володіння нею відіграє провідну роль. Маючи доступ до всесвітньої мережі архівів, український користувач матиме змогу оперативно отримувати інформацію та вчасно її використовувати, що може стати неоціненним для розвитку української науки та держави в цілому. На сьогоднішній день УВ СЦД підписані договори про співробітництво, взаємодію та обмін даними з Інститутом геофізики ім. Суботіна, Головною астрономічною обсерваторією та Морським гідрофізичним інститутом “Океанолог”.

М.Дідковська, директор УВ СЦД

ФАКУЛЬТЕТУ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГУ – 15 РОКІВ

З нагоди ювілею з деканом ФММ д.е.н., проф. В.Г.Герасимчук розмовляє кореспондент "КП".

— Сьогодні факультет відзначає 15 років. Це водночас і мало і багато. А з чого все почалося?

— На мій погляд, що стосується історії факультету, то коректніше це питання ставити не другому, а першому декану ФММ – професору, заслуженому працівнику освіти України, завідувачу кафедри менеджменту Віктору Дмитровичу Немцову. Значимо, що економіко-організаційна підготовка в КПІ бере початок з 1937 року, коли була заснована кафедра організації виробництва та економіки промисловості. Надання економічних знань студентам обмежувалося тоді переважно читанням коротких курсів (20–30 годин) і розробкою економіко-організаційних розділів дипломних проєктів. Тобто увага завжди акцентувалася на тому, що інженер при прийнятті технічних, організаційних, управлінських рішень повинен з'являти витрати з результатами. З часом сформувалася галузева спеціалізація викладання економічних дисциплін, було здійснено перехід до окремого читання курсів "Економіка галузі" та "Організація, планування і управління виробництвом", що дало змогу значно підвищити якість економіко-управлінської підготовки інженерних кадрів.

Наприкінці 80-х років минулого століття розпочалися відомі зміни в

активність у насиченні навчальних планів економічними дисциплінами виявили ГТС, ІФФ, ФІМ, ФЕЛ, ІПСА, ТЕФ, РТФ, ІЕЕ, ЗФ, ФІОТ.

На ФММ почалась підготовка бакалаврів, спеціалістів та магістрів за спеціальностями: "Менеджмент організації", "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності", "Економічна кібернетика", "Маркетинг", "Економіка підприємства", "Міжнародна економіка".

— Що сьогодні є ФММ?

— На сьогодні на ФММ – 6 кафедр, які готують фахівців з шести спеціальностей, працює 168 викладачів, з них: професорів – 22, доцентів – 63, старших викладачів – 36, асистентів – 47. Значимо декілька позитивних тенденцій щодо кадрового складу: загальне збільшення чисельності викладачів (з 59 у 1987 р. до 168 у 2007 р.); зменшення удвічі за останні п'ять років кількості сумісників (з 68 до 34); поліпшення якості складу; активне залучення до викладацької роботи наших вихованців. Кафедра менеджменту стала наймолодшою в університеті. Структура нашого студентства: денна форма навчання – 1425 (67,76 %) осіб, без відриву від виробництва – 473 (22,49 %), друга освіта – 80 (3,8 %), іноземні студенти – 125 (5,95 %).

Стосовно студентів скажу, що ми прагнемо не тільки дати їм належну суму знань, а й намагасмося багато чого робити, щоб наші вихованці були вихова-

ти торговельно-економічні відносини, активізувати науково-технічне співробітництво. Черговий XV конференцію ми проводимо спільно і на базі Ризького технічного університету 12-13 квітня цього року.

Читачі "КП" нещодавно дізналися, що черговий науковий семінар на факультеті "Контролінг в економічній теорії та практиці" провів завідувач кафедри економіки та організації виробництва Московського державного технічного університету ім. М.Е.Баумана д.е.н., професор С.Г.Фалько. У плані заходів з нагоди 15-річчя ФММ передбачається проведення відкритих лекцій провідних учених з-за кордону.

— ФММ вже традиційно має високий рейтинг у нашому університеті. Що, на Вашу думку, сприяє цьому?

— Позитивну репутацію ми намагаємося підтримувати, з одного боку, високим рівнем підготовки наших абітурієнтів (конкурс щороку знаходиться на рівні 3 і більше претендентів на бюджетне місце), з другого – сумлінним ставленням до своєї справи усіх без винятку висококваліфікованих викладачів і навчально-допоміжного складу. Особлива роль – це створений упродовж понад столітньої історії високий авторитет КПІ. Можливо, дається взнаки відпрацьована система управління в університеті й на факультеті, коли кожен розуміє свою значущість та відповідальність за підготовку фахівців для вітчизняного і світового ринку праці.

Пригадую хотів би назвати прізвища колег, які виступають ініціаторами добрих справ на факультеті: В.Д.Немцов, А.Е.Розенплентер, М.П.Панченко, П.В.Круш, Л.Г.Смоляр, Н.С.Кубишина, М.П.Дорошенко, В.І.Кривда, М.А.Чайковська, С.В.Войтко, В.О.Капустян. Ви знаєте, можна продовжувати цей список прізвищем кожного, хто віддає свій талант, енергію для підготовки висококваліфікованих фахівців і вихованих людей.

— Як плани щодо подальшого розвитку факультету Ви планували на майбутнє?

— Насамперед, потрібно думати й боротися за свого абітурієнта шляхом підвищення якості викладання і навчання. І це місце за результатами трьох етапів ректорського контролю, безумовно, підштовхує до більш результативної праці. Нагадаю, що серед основних принципів нашої роботи (деканату, кафедр) у підготовці кадрів – поглиблена математична підготовка, володіння комп'ютерними технологіями, знання декількох іноземних мов, обізнаність з технологіями виробництва, вміння оцінювати ефективність інженерних рішень. Перспективи пов'язані й з тим, щоб наш вихованець був більш підготовленим працювати у складних умовах ринкового середовища. Думаємо над тим, щоб наші студенти могли певний час навчатися в університетах інших країн, проходити там практику, виступати на конференціях, виконувати спільні проєкти.

Пам'ятає слова Сенеки: "Навчаючи інших, ми вчимося самі"? Тобто, йдеться про вдосконалення змісту й методів викладання, подолання певних стереотипів мислення. Постійно потрібно вдосконалювати навчальні плани. Адже економічна теорія і практика перебуває у процесі більш активних змін порівняно з технічними науками. У цьому плані ФММ через фахові ради, науково-методичні комісії з економіки і менеджменту, експертні ради Державної акредитаційної комісії завжди виступав ініціатором удосконалення ідеології підготовки фахівців в Україні. Життя не стоїть на місці, тому потрібно дбати про аспірантуру, поповнення викладацького складу молоддю, причому нашіми вихованцями. На планеті 233 країни, отже міжнародні зв'язки не повинні обмежуватися вузьким колом партнерів. За рівнем конкурентоспроможності України знаходиться у дев'ятій десятці країн. Ситуацію поліпшувати має молоді, адже майбутнє нашої держави – за нашими вихованцями. До речі, представники ФММ постійно беруть участь у парламентських слуханнях з актуальних проблем національної економічної політики. Випускники КПІ поповнюють ряди керівників багатьох установ, фірм, працюючи досить плідно. Так що перспективи цікаві.

На завершення хочеться подякувати усьому колективу факультету за плідну працю, привітати з ювілеєм ФММ, побажати здоров'я, успіхів, щастя і добра!

Сплікувалася Н.Петренко

Сторінки історії ФММ

1937 р. – засновано кафедру організації виробництва та економіки промисловості.

1977 р. – створено лабораторію техніко-економічних досліджень ефективності науково-дослідних робіт.

1988 р. – створено кафедру управління виробництвом.

1993 р. – започатковано серію щорічних міжнародних науково-практичних конференцій "Управління організацією: діагностика, стратегія, ефективність".

Відкриття спеціальностей:
1991 р. – Економічна кібернетика;
1992 р. – Менеджмент організацій;
1993 р. – Маркетинг;
1999 р. – Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності;

2001 р. – Економіка підприємства;
2002 р. – Міжнародна економіка.

2004 р. – відкрито філію кафедри міжнародної економіки у ВАТ «Укртелеком».

2005 р. – кращою з 1300 академічних груп НТУУ "КПІ" визнано групу UE-31 (спеціальність "Економіка підприємства").

2006 р. – кращою з 1300 академічних груп НТУУ "КПІ" визнано групу УК-11м (спеціальність "Економічна кібернетика").

2006 р. – перше видання фахового збірника "Економічний вісник НТУУ "КПІ".

2004, 2005, 2006 рр. – участь колективу факультету в Парламентських слуханнях.

Пріоритет – якість освіти

Навчання економістів та менеджерів в НТУУ "КПІ" орієнтоване, перш за все, на формування фахівців для роботи на промислових підприємствах, високо-технологічних виробництвах, в науково-технічній сфері, інженерному бізнесі. Це обумовлює необхідність базової інженерної, поглибленої математичної, комп'ютерної та іноземномовної підготовки. Студентам викладаються інженерна та комп'ютерна графіка; фізико-хімічні основи технологічних процесів; промислове товарознавство (матеріалознавство); основи проєктування, конструювання та моделювання; систе-

ми технологій; техніко-економічне обґрунтування інженерних рішень; стандартизація та сертифікація; інформаційні системи в економіці та менеджменті тощо.

З метою підвищення якості освіти проводиться стажування викладачів у провідних університетах України, установах НАН України, на промислових підприємствах; обмін досвідом з міжнародними вузами-партнерами; впровадження курсів лекцій, які читаються іноземними мовами; читання лекцій видатними вченими, виробничниками, працівниками державних закладів України та інших країн; формування професійно-орієнтованої бази проходження практики студентів; використання інформаційних технологій у навчальному процесі.

Факультетом впроваджуються інноваційні методики поширення знань: ведення занять у комп'ютерних класах; інтернет-технології та дистанційна форма навчання; розміщення на сайтах викладачів та бібліотеки НТУУ "КПІ" електронних конспектів лекцій, методичних вказівок, навчальних посібників; комп'ютерні програми навчання та тестування; викладання теоретичного матеріалу в поєднанні з практикою ведення підприємницької діяльності, екскурсіями на підприємства; використання технічних засобів навчання; ділові ігри тощо. Бібліотечний фонд систематично поповнюється новою літературою.

Усе це забезпечує підготовку на ФММ висококваліфікованих економістів, конкурентоспроможних на вітчизняному та світовому ринку праці.

Б.С.Серебряніков,

заступник декана з навчально-методичної роботи, к.е.н., старший викладач

Філія кафедри діє

3 листопада 2004

року на базі Центру післядипломної освіти ВАТ "Укртелеком" функціонує філія кафедри міжнародної економіки. Кафедру було створено з метою інтеграції зусиль провідних фахівців кафедри управління, економіки та фінансів ЦПО та кафедри міжнародної економіки НТУУ "КПІ"; використання передового досвіду практичної виробничо-комерційної діяльності високотехнологічного, наукоємного підприємства в навчальному процесі для студентів КПІ; викладання за найновішими методиками актуальних для співробітників ВАТ "Укртелеком" навчальних дисциплін; стажування та підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу ФММ; проведення переддипломної практики студентів, виконання наукових досліджень тощо.

Філія кафедри викладає дисципліни: "Економічні аспекти господарювання "Укртелекому", "Бізнес-планування", "Сучасні питання економіки у сфері телекомунікацій", "Міжнародна економіка", "Стратегічне управління", "Фінансовий менеджмент", "Управлінський облік", "Цінні папери", "Трансформація організаційної структури ВАТ "Укртелеком" та інші. Також здійснюється підготовка трьох груп слухачів за програмою MBA.

Студенти факультету мають можливість прослухати ознайомчі лекції провідних фахівців з новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, ознайомитися з різноманітним обладнанням телефонного зв'язку кількох поколінь, відвідати телекомунікаційні центри.

С.В.Войтко, заступник декана ФММ к.е.н., доцент

Корисне видання

На початку 2007 року вийшов з друку навчальний посібник "Економіка підприємства". Це результат роботи колективу авторів кафедри економіки та підприємництва нашого університету. Посібник було підготовлено за загальною редакцією завідувача кафедри проф. П.В.Круша.

Посібник ставить на меті надання знань з основних розділів прикладної економіки, організації та результативності господарювання на рівні первинної ланки суспільного виробництва. Висвітлюючи основи підприємницької діяльності в сучасних ринкових умовах, основи управління підприємством у конкурентному середовищі, автори розкривають особливості функціонування основних елементів виробничого процесу на підприємстві. Значну увагу в посібнику приділено питанням інвестиційної політики, інноваційним процесам, методиці оцінки ефективності інженерних рішень та інноваційних проєктів. Відображено також питання техніко-технологічної бази виробництва, виробничої та соціальної інфраструктури виробництва; якості та конкурентоспроможності продукції; оплати праці; витрат і ціноутворення на продукцію та ін.

Автори зробили посібник корисним і доступним для студентів економічних спеціальностей, аспірантів, викладачів економічних дисциплін, керівників та економістів підприємств, а також для широкого кола читачів, які цікавляться економікою.

Виданий на 777 сторінках навчальний посібник "Економіка підприємства" є гідним дарунком на честь 15-річного ювілею факультету менеджменту та маркетингу.

Г.К.Ялович,

зав. каф. теоретичної та прикладної економіки д.е.н., проф.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ

Виступає декан ФММ В.Г.Герасимчук

суспільстві: Україна стала незалежною державою; відбулися перебудовні процеси в економіці, пов'язані з реструктуризацією військово-промислового комплексу, розривом коопераційних зв'язків, які упродовж багатьох десятиліть склалися в рамках СРСР, РЕВ і т.д.; розкрилися можливості активізації інтеграційних процесів, виходу на нові ринки капіталу, фінансів, робочої сили, збуту.

Об'єктивні фактори вимагали підготовки фахівців, які б могли приймати управлінські рішення в умовах політичної та економічної невизначеності, підприємницького ризику, коливання валютного курсу, змін податкової системи, високого рівня інфляції, розширення експортно-імпорتنних операцій.

У 1988 році 11 викладачів базової кафедри економіки та організації виробництва відгукувалися на пропозицію увійти до складу новоствореної кафедри управління виробництвом, яка розпочала здійснювати підготовку організаторів виробництва. 31 березня 1992 року тодішнім ректором КПІ П.М.Таланчуком було підписано наказ про відкриття факультету менеджменту та маркетингу, до складу якого увійшли кафедри менеджменту, промислового маркетингу, математичного моделювання економічних систем, економіки та організації машинобудівного виробництва (з 2002 р. – міжнародної економіки), економіки і організації промислових технологій та енергетики (з 2001 р. – економіки та підприємництва), економіки та організації радіоелектронного виробництва (з 2001 р. – теоретичної та прикладної економіки). На інженерних факультетах розпочалося читання нових дисциплін: основи підприємництва, основи менеджменту, основи маркетингу, управління проєктами, бізнес-планування, бухгалтерський облік та аудит, основи банківської діяльності, аналіз господарської діяльності, техніко-економічне обґрунтування інженерних рішень та інші. Особли-

ними, інтелегентними людьми. Безумовно, не все гладко, але нам є чим і ким пишатися. У 2005 році гр. UE-31, а в 2006 році гр. УК-21м визнані найкращими серед 1300 академічних груп КПІ.

Децю активізувалася наукова робота. Діють студентські наукові гуртки. У Всеукраїнському конкурсі міні-кейсів під патронатом Ф.Котлера команда студентів ФММ виборола перше місце. На факультеті виконується 4 науково-дослідні роботи за пріоритетними напрямками розвитку економіки. Засновано фаховий збірник "Економічний вісник НТУУ "КПІ". Молоді науковці беруть активну участь у діяльності аналітичної групи в науковому парку "Київська політехніка".

— Факультет проводить активну міжнародну діяльність. Розкажіть, будь ласка, про іноземних партнерів.

— Відповім Вам, що в більшості заходів, пов'язаних з міжнародною діяльністю КПІ, активну участь бере наш факультет. Це, наприклад, стосується виконання проєктів з нашими партнерами з Японії, Швеції, Польщі. Стабільні зв'язки у нас склалися з економічними факультетами провідних технічних університетів як України (Львів, Харків, Донецьк, Севастополь, Дніпропетровськ), так і Росії, Білорусі, Литви, Латвії, Естонії, Польщі, Болгарії, Сербії, Македонії, Боснії та Герцеговини, Німеччини, Фінляндії, інших країн. Спільно з Центральною школою Ліона (Франція) реалізується магістерська програма "Управління міжнародними проєктами". Діють курси підвищення кваліфікації викладачів з напрямку "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності".

Щорічно ми проводимо низку міжнародних конференцій, ключовою серед яких є "Управління підприємством: діагностика, стратегія, ефективність". Її особливість полягає в тому, що проводиться вона спільно і на базі наших зарубіжних партнерів. Це, на нашу думку, дає змогу зміцнювати репутацію української науки, освіти, розширюва-

